

KAPITOLA 3.

POTOM

JEDNOHO VLAHÉHO JARNÍHO DNE na mě maminka čekala před školou. Měla červené oči i nos.

Padla na kolena a přivinula mě k sobě.

„Co se stalo?“ zeptal jsem se.

„Odešla, Miško,“ vzlykla maminka. „Tvoje bábuška odešla.“

Nerozuměl jsem, proč maminka tolik pláče. Někdy bábuška odešla na vlak do Města, aby navštívila svou sestřenku. Jednou mě dokonce vzala s sebou.

„Odešla jen na vlak do Města,“ uklidňoval jsem maminku. Pohládl jsem ji po tváři.

„Ne, Miško,“ řekla maminka. „Tvoje bábuška odešla do nebe.“

* * *

Když bábuška odešla do nebe, maminka začala zapomínat.

Zapomínala mýt nádobí. Zapomínala, který den se chodí stát ve frontě na makaróny a který den ve frontě na chleba.

Večer plakala a plakala a zapomínala si na spaní svlékat oblečení. Zapomínala mi večer číst pohádky. Zalézal jsem si k ní do postele. Pořád jsem tam cítil bábušku Inu.

Zapomínala, co říkala bábuška Ina, že plakat do polévky nosí smůlu a že vodka a pivo jsou moc zlé. Sedávala u kuchyňského stolu a plakala a kouřila cigarety a pila.

Už nikdy si nezpívala.

Maminka mě zapomínala vodit do školy a někdy zapomněla i na svou práci v pekárně. Někdy jsem chodil spát hladový. A někdy jsem chodil spát sám, protože večer odešla do vesnice za přáteli.

Pozoroval jsem ji, jak sedala před zrcadlem a zkrášlovala se před schůzkou. Růžovou na rty, modrou nad oči. „Které si mám vzít, můj medvídku?“ ptala se a zvedala nejdříve jedny náušnice a potom jiné.

Broukala si, když si oblékala svůj červený kabát s lesklými černými knoflíky. Potom si přede mě klekla a přivinula mě k sobě. „Buď hodný chlapec, Miško. Zamkni dveře. A neotevírej, pokud nebudeš vědět, že jsem to já.“

Kdybych byl věděl, že přijde *on*, nikdy bych ty dveře neotevřel.

Nikdy.

* * *

Na prahu se objevily jeho ošoupané boty a lesklé kalhoty.

Maminka mě postrčila před sebe. „Miško, pozdrav pěkně.“

„Dobrý den,“ řekl jsem.

Podal mamince kytici, pak se sklonil a před mýma očima se objevil jeho vyzábělý obličej. „Tak tohle je ten malý pán domu, he? Není o nic větší než šváb.“

Páchl tak, že jsem měl chuť si rukou zacpat nos.

„Podej ruku,“ pobídla mě maminka a znovu mě postrčila. Popadl mě za ruku a hrubě ji stiskl.

„Neměj obavy, Anjo,“ řekl. „Kluk a já budeme mít spoustu času na seznámení.“ Úsměv měl velikánský, ale k očím mu nedosáhl.

A takhle to začalo.

Bral ji ven. Koupil mi rádio, aby mi dělalo společnost.

„To je rádio,“ řekl jsem a zvedl ho, abych ho ukázal mamince. Otáčel jsem knoflíky a držel si tu vzácnost u ucha. „Uslyším celý svět, jak mluví a zpívá.“

On si odfrkl. „V Rusku nikoho zpívat neuslyšíš.“

„Proč ne?“ nechápal jsem.

„Protože, chlapecku, tady jsou lidi moc chudí, než aby zpívali.“

„Ale my nejsme chudí,“ namítl jsem.

Zvrátil hlavu nazad a rozesmál se. Maminka mě přivinula k sobě. „Ne, nejsme chudí, můj medvídku.“

I on začal brzy zapomínat. Zapomínal chodit domů. Zůstával u nás se svými cigaretami a lahvemi vodky a ošoupanými botami u její postele.

„Už jsi moc velký na to, abys spal u mámy,“ řekl mi. „Jen malá mimina spí u mámy. Jsi snad mimino, Miško?“

Zavrtěl jsem hlavou. „Je mi pět.“

Hodil mou oblíbenou deku a mou pohádkovou knížku na postel v obýváku.

„Ale maminka mě v noci potřebuje,“ řekl jsem a žmoulal v ruce lem košilky. Maminka přestěhuje ošoupané boty do obýváku, až se vrátí z práce, a moje deky vrátí zpátky k sobě. Věděl jsem, že to udělá.

Když chodívala z práce v pekárně, přinášela domů včerejší bochník černého chleba, brambory a zelí na polévku a pro mě sladkou žemli.

Toho večera se ale vrátila s prázdnýma rukama a smutnou tváří. „Přišla jsem o práci,“ řekla.

„Nemůžeš si dovolit přijít o práci,“ řekl on a černé oči se mu zúžily a ztvrdly. „Co budeme jíst?“

„Nemohl bys –“

Dal jí políček. Nikdy jsem neviděl, že by mou maminku někdo udeřil. Čekal jsem, že mu ránu vrátí. Jednou, dole ve vesnici, mě praštil jeden větší kluk. Moje maminka ho popadla a vytřepala ho za límec. Klukovi se rozšířily oči strachem a vzal nohy na ramena. A přesně to udělá i *on*.

Jenže maminka ho nepopadla za límec. Nevytřepala ho, až mu chrastily zuby o sebe. Přitiskla si dlaň na červenou tvář a řekla: „Promiň.“

Od té doby sedávali v obýváku a pili a kouřili a smáli se a hádali. A *jemu* se nelíbilo, že tam jsem, že sedím na své posteli v koutě.

„Zase na mě čumí, Anjo!“ říkal. „Proč na mě pořád čumíš?“ Těžce přešel místnost a srazil mě z mojí postele. Popadl moje deky a mou knížku a hodil je do komory vedle kuchyně.

„Tamhle,“ řekl a oprášil si ruce, jako by se právě od něčeho ušpinil. „Tam budeš odteď spát.“ Maminka stála za ním a proplétala si prsty na rukou.

Zavrtal jsem se do hnízdečka z přikrývek na podlaze komory. Moje pohádková knížka přistála na zaprášené polici se zaschlými kruhy od sklenic zavařované zeleniny, které nám už dávno došly. Jak plynuly dny a potom týdny, překrásný zlatý pták Ohnivák

na obálce knížky byl čím dál hůř ušpiněný a umaštěný; na další polici ležela hromádka papíru na vyhození a moje oblíbená tužka. Když jsem nemohl spát zimou nebo vzteky, kreslil jsem si obrázky. Obrázky ohniváků, strašné čarodějnice baby Jagy, domů kráčejících na muřích nožkách, mluvících loutek, obrů a vlků s křídly na hřbetě.

Zpoza dveří komory stoupaly a zase utichaly jejich hlasy.

„Proč nemůžeš pochopit, že by mu bylo líp v sirotčinci?“

„Nemůžu ho dát pryč!“

„Nedokážeš uživit ani sama sebe,“ říkal jeho hlas. „A kromě toho se mi nelíbí. Je divný.“

„Není na něm vůbec nic divného.“

Tříštění skla. „Bud' on, nebo já, Anjo.“

„Ne! Prosím tě, nechtěj po mně...“

Další rána. Zvuky vzteklých, kopajících nohou dole na zemi.

„Ty blbá krávo!“ Buch.

„Ne!“

Pak rána. Výkřik. Zadunění. Zasténání.

Ticho.